

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-holqien ta' Tikketta Soċjali Ewropea" (opinjoni esploratorja)

(2013/C 76/04)

Relatur: **is-Sinjura RODERT**

Nhar it-3 ta' Lulju 2012, il-Parlament Ewropew talab lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jhejji Opinjoni esploratorja dwar

Il-holqien ta' tikketta soċjali Ewropea.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, inkarigata sabiex tipprepara l-hidma tal-Kumitat dwar is-sugġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar l-20 ta' Diċembru 2012.

Matul l-486 sessjoni plenarja tiegħu li saret fis-16 u s-17 ta' Jannar 2013 (seduta tas-16 ta' Jannar 2013), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'128 vot favur, vot wiehed (1) kontra u 9 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-KESE jilqa' l-oportunità li jesprimi ruhu dwar il-proposta tal-Kumitat għall-Impjiegi u l-Affarijiet Soċjali tal-Parlament Ewropew għal proġett pilota dwar tikketta soċjali Ewropea għall-2013. Però s-sitwazzjoni nbidlet minn meta ntalbet l-opinjoni 'l hawn, peress li t-test tal-Kumitat tal-Baġit tal-Parlament Ewropew tal-4 ta' Ottubru 2012 ġie adottat mingħajr l-ebda referenza għal dan il-proġett pilota.

1.2 Fil-prinċipju, il-KESE jappoġġja l-idea li tissahha id-dimensjoni soċjali fl-Ewropa u jaqbel li tiġi rikonossuta u mhegga r-responsabbiltà soċjali korporattiva (CSR). Madankollu huwa importanti li jiġi enfasizzat li r-responsabbiltà soċjali korporattiva fl-ebda każ m'għandha tissostitwixxi d-drittijiet soċjali garantiti mill-istrumenti legali jew internazzjonali, fejn id-djalogo soċjali jaqdi rwol ċentrali.

1.3 Bħala l-ewwel pass jehtieg għalhekk li jiġu ċċarati ahjar il-valur miżjud, l-iskedar u l-enfasi ta' din il-proposta fir-rigward tal-għanijiet politiċi tagħha. Dawn l-għanijiet huma importanti, però fiċ-ċirkostanzi attwali jistgħu jinkisbu b'mod aktar effettiv permezz ta' leġislazzjoni soċjali implimentata ahjar u aktar stretta.

1.4 Barra minn hekk, il-KESE jixtieq jistqarr li, għalkemm din l-inizjattiva hija importanti, il-proposta tista' tkun ikkumplikata wisq fi żmien meta l-Ewropa għaddejjja minn kriżi b'rata għolja ta' qgħad u numru dejjem jikber ta' fallimenti. Tikketta soċjali għall-finijiet ta' CSR tindika biss l-attivitatiet ta' intraprenditorija soċjali li huma volontarji, iżda dawn bejniethom ivarjaw minhabba d-differenzi fil-leġislazzjoni bejn l-Istati Membri, peress li l-leġislazzjoni Ewropea tipprevedi biss standards minimi. Ma jkunx ta' siwi li jiġu introdotti miżuri addizzjonali għall-intrapriżi peress li f'dan iż-żmien hemm ir-riskju li jitwessa' d-distakk bejn l-intrapriżi ta' daqs differenti u l-Istati Membri tal-UE minflok tissahha il-koeżjoni bejniethom.

1.5 Sabiex tiġi evitata kwalunkwe konfużjoni, jehtieg ukoll li jiġu kkunsidrati l-inizjattivi paralleli bħal pereżempju t-tikkettar soċjali fil-qasam tal-intraprenditorija soċjali (is-sugġett tal-"Inizjattiva ta' Negozju Soċjali"). F'dan ir-rigward, il-KESE jirrakkomanda li nistennew u nisiltu tagħlimiet mir-riżultati tal-eżerċizzju li jmiss tal-Kummissjoni dwar l-inventarju tat-tikketti

soċjali fil-qasam tal-intraprenditorija soċjali. F'din il-proposta għandhom jiġu kkunsidrati wkoll inizjattivi oħra li jikkoincidu bħal pereżempju l-premji l-ġodda tar-responsabbiltà soċjali korporattiva, il-kunsiderazzjonijiet soċjali fl-akkwist pubbliku, eċċ.

1.6 Barra minn hekk, il-KESE jqis li jehtieg li tinghata evidenza ahjar tal-kredibbiltà, il-legittimità u l-vijabbiltà ta' tikketta soċjali volontarja. It-trawwim ta' fiduċja u s-sensibilizzazzjoni fir-rigward ta' sistema ġdida ta' tikkettar fil-livell Ewropew jirrikjedu sistema komprensiva ta' akkreditazzjoni u ta' monitoraġġ, li r-rilevanza tagħha għandha titqabbel mal-benefiċċji ta' sistema addizzjonali ta' tikkettar. F'dan il-kuntest, qabel ma tiġi kkunsidrata l-introduzzjoni ta' tikketta soċjali Ewropea ġdida, il-KESE jirrakkomanda li jsir inventarju komprensiv tas-sistemi eżistenti ta' tikkettar fl-Istati Membri differenti, jiġu identifikati l-ahjar Prattiki u jinsiltu tagħlimiet minn Prattiki li ma rnexxew. Għaldaqstant, il-KESE jirrakkomanda li jittejbu s-sistemi eżistenti ta' tikkettar u li dawn jibdwew ikopru wkoll ir-responsabbiltà soċjali (fejn dan għad mhux ikompli).

1.7 Jehtieg ukoll sensibilizzazzjoni dwar is-sistemi li diġà jeżistu u dwar l-intrapriżi li diġà jużawhom, filwaqt li intrapriżi oħra għandhom jittejjgu jużawhom minflok tinholoq sistema addizzjonali fejn il-konsumaturi u l-intrapriżi jkollhom jiffamiljarizzaw ruhhom magħha. Barra minn hekk, l-azzjoni ta' komunikazzjoni Ewropea dwar it-tikketti Ewropej għandha tiġi kkunsidrata, tal-anqas fil-perjodu medju, għal finijiet ta' sensibilizzazzjoni fost il-konsumaturi u ċ-ċittadini.

1.8 Madankollu, jekk f'xi punt tinwieda tikketta, bil-ghan li jiġu evitati d-distorsjonijiet, it-tikketta soċjali Ewropea m'għandhiex titbiegħed wisq mill-istandardizzazzjonijiet rikonossuti internazzjonalment iżda għandha tinkludi aspett tipikament Ewropew: ir-rispett tad-drittijiet soċjali.

2. Dahla

2.1 Il-Kumitat għall-Impjiegi u l-Affarijiet Soċjali tal-Parlament Ewropew ippropona li jitnieda proġett pilota għal tikketta soċjali Ewropea fl-2013, imma t-test tal-Kumitat tal-Baġit tal-Parlament Ewropew dwar il-proġetti pilota għall-2013 ġie adottat mingħajr l-ebda referenza għal din il-proposta f'Ottubru

2012⁽¹⁾. Fid-dawl ta' din is-sitwazzjoni ġdida, din l-Opinjoni ser tiffoka primarjament fuq li tagħti kontribut għall-proġett pilota propost.

2.2 L-idea li fuqha hija bbażata din il-proposta hija li jingħata kontribut għal Ewropa aktar soċjali fejn l-istandards minimi eżistenti fil-qasam soċjali u tal-liġi dwar l-impjieg jiġu nferzati b'mod aktar effettiv. L-għan hu li jithegġeġ il-holqien tal-impjieg, jiġi appoġġjat l-impjieg taż-żgħażaġh u jiġi miġġieled il-faqar permezz tal-introduzzjoni ta' skema ta' certifikazzjoni gradwali fil-forma ta' "tikketta soċjali Ewropea".

2.3 It-talba tal-Parlament Ewropew lill-KESE tikkonċerna b'mod partikolari (a) l-impatt u l-benefiċċji tat-tikketta fdiversi oqsma ta' politika; (b) it-tipi ta' intrapriżi li jistgħu jkunu interessati fuq bażi volontarja; (c) il-possibiltajiet li jeżistu għall-holqien ta' tikketta gradwali; (d) il-kriterji li għandhom jiġu rispettati biex tinkiseb it-tikketta kif ukoll (e) il-miżuri li għandhom jittiehdu għas-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku f'dan ir-rigward.

2.4 Il-proposta tal-Kumitat għall-Impjieg għal tikketta soċjali hija intiża li tkun volontarja u bla hlas. Hija mmirata lejn l-intrapriżi kollha fl-UE, b'mod speċjali lejn l-SMEs⁽²⁾ u l-mikro-intrapriżi⁽³⁾. L-għan hu li tinholq Ewropa b'responsabbiltà soċjali akbar billi jiġu garantiti standards soċjali għoljin fl-intrapriżi kollha tal-UE. Il-proposta għandha l-għan ukoll li tarmozzja s-sistemi ta' tikkettar eżistenti kif ukoll li tuża skala ta' klassifikazzjoni biex jiġu identifikati punti potenzjali ta' titjib. L-idea hi li tintuża lista ta' kriterji soċjali biex tiġi valutata r-responsabbiltà soċjali interna ta' kull intrapriża billi tingħatalha wiehed mid-diversi livelli tat-tikketta soċjali.

3. Kummenti ġenerali

3.1 Fil-fehma tal-KESE, l-isforzi għat-tisħih tad-dimensjoni soċjali u tal-valuri soċjali fl-Ewropa huma importanti, iżda għandhom jiġu kkunsidrati **l-valur miżjud, l-iskeda u l-enfasi ta' dan il-proġett** kif ukoll tal-inizjattivi li diġà għaddejjin bhalissa foqasma relatati. Għaldaqstant il-KESE jixtieq li jkun hemm argummenti aktar ċari dwar il-valur miżjud provdut minn inizjattiva bħal din u għal min kif ukoll dwar il-kontribut għal-leġislazzjoni Ewropea.

3.2 Dan l-aħhar, il-KESE nnota fl-Opinjoni tiegħu dwar ir-*"Responsabbiltà Soċjali Korporattiva"*⁽⁴⁾ li din tinvolvi approċċ marbut mal-iżvilupp sostenibbli. F'din l-Opinjoni l-KESE enfasizza l-htieġa li ssir distinzjoni bejn *"ir-responsabbiltà soċjali"* (fil-post tax-xogħol biss) u *"r-responsabbiltà soċjetali"* (lil hinn mill-post tax-xogħol).

3.3 Abbażi ta' dawn id-definizzjonijiet, il-proposta tal-Kumitat għall-Impjieg għal tikketta soċjali tidher li tikkonċerna *"r-responsabbiltà soċjali"* u peress li tindirizza lill-intrapriżi kollha tal-UE għandha tiġi kkunsidrata l-hidma li għaddejjin bhalissa tal-Kummissjoni dwar l-istrategija tal-UE għar-responsabbiltà soċjali korporattiva 2011⁽⁵⁾, li diġà tkopri aspetti simili.

3.4 Jehtieġ li jiġi enfasizzat, kif għamel il-KESE fil-passat, li r-responsabbiltà soċjali korporattiva **fl-ebda ċirkostanza m'għandha tintuża bħala sostitut għad-drittijiet soċjali garantiti bl-istrumenti legali jew internazzjonali** li huma r-responsabbiltà primarja tal-pajjiżi u l-gvernijiet. Barra minn hekk, hafna intrapriżi jassumu aktar responsabbiltà volontarja u għalhekk huwa importanti li jiġi enfasizzat li t-tehdid ta' aktar responsabbiltà soċjali lil hinn mir-rekwiżiti statutorji għandu jiġi rikonoxxut u mhegġeġ. Il-KESE jemmen li, flimkien mal-istrumenti legali, kull intrapriża għandha ssib il-mod ta' responsabbiltà soċjali tagħha. Tikketta għall-finijiet ta' CSR fiha r-riskju li tmexxi l-enfasi minn fuq l-innovazzjoni soċjali għal sforzi lejn konformità mar-rekwiżiti taċ-certifikazzjoni.

3.5 L-idea ta' tikketta soċjali diġà kienet issemmiet preċeden-temment b'rabta mal-hidma tal-Kummissjoni dwar l-intrapriżi soċjali u l-KESE indirizza l-kwistjoni b'mod attiv f'bosta opinjonijiet⁽⁶⁾. Il-Komunikazzjoni *"Lejn Att dwar is-Suq Uniku"*⁽⁷⁾ tirreferi għal tikketta soċjali b'rabta mal-intraprenditorija soċjali u n-negozju soċjali. Din imbagħad giet segwita minn azzjoni ewlenija fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar *"Inizjattiva għan-negozju soċjali"*⁽⁸⁾ li għandha l-għan li ttejjeb l-opportunitajiet tal-intrapriżi soċjali li joperaw, jikkompetu u jikbru fl-istess kundizzjonijiet bħal intrapriżi oħra. Wahda mill-proposti f'din l-inizjattiva kienet il-holqien ta' bażi tad-data pubblika ta' tikketti u certifikazzjonijiet bil-għan li jitjeb il-fehim fost il-partijiet interessati u jkunu jistgħu jiqabblu l-forom differenti ta' tikketti ta' intrapriżi soċjali fl-UE. Barra minn hekk, fil-futur qarib, il-Kummissjoni behsiebha tnedi studju dwar l-intrapriżi soċjali, li jelenka fejn jeżistu intrapriżi soċjali u x'forma għandhom, kif ukoll il-karatteristiċi speċifiċi, ir-regoli u l-mudelli applikabbli għal dawn it-tipi ta' intrapriżi.

3.6 Il-KESE jqis li **l-inventorju futur tal-intrapriżi soċjali, kif previst fil-qafas tal-inizjattiva għall-intraprenditorija soċjali, għandu jsir b'mod separat u qabel** ma titwettaq il-hidma għal definizzjoni usa' tat-tikketti soċjali tal-intrapriżi. Fil-fehma tal-KESE din il-hidma kontinwa għandha titlesta qabel ma tiġi kkunsidrata sistema ta' tikkettar usa' peress li l-inventorju tas-sistemi ta' tikkettar eżistenti tal-intrapriżi soċjali jista' jagħti kontribut utli għall-possibiltajiet u l-benefiċċji ta' sistema usa'. Barra minn hekk, inizjattivi relatati oħra, bħal pereżempju l-kunsiderazzjonijiet soċjali fl-akkwist, il-premji godda tar-responsabbiltà soċjali korporattiva u pjattaformi tas-settur fil-qasam tat-tikkettar tal-intrapriżi soċjali għandu jkollhom iż-żmien li jimmaturow qabel ma jitnedew azzjonijiet oħra.

⁽¹⁾ Kumitat tal-Baġit tal-Parlament Ewropew, 4 ta' Ottubru 2012.

⁽²⁾ Intrapriżi żgħar u ta' daqs medju.

⁽³⁾ VSE (Very Small Enterprises).

⁽⁴⁾ ĠU C 229, 31.7.2012, p. 77.

⁽⁵⁾ COM(2011) 681 final.

⁽⁶⁾ ĠU C 24, 28.1.2012, p. 1 u ĠU C 229, 31.7.2012, p. 44.

⁽⁷⁾ COM(2010) 608 final.

⁽⁸⁾ COM(2011) 682 final.

3.7 Il-KESE jenfasizza li għandha ssir distinzjoni ċara bejn il-proposta tal-Kumitat għall-Impjeg (relatata mar-responsabbiltà soċjali tal-intrapriżi) u l-inizjattiva għan-negozju soċjali peress li għandhom objettivi differenti u għalhekk iridu jiġu trattati b'modi differenti. Għaldaqstant, il-KESE jhegġeġ lill-Kumitat għall-Impjeg biex jikkunsidra l-użu ta' terminu differenti fil-proposta tiegħu, sabiex tiġi evitata **kwalunkwe konfużjoni addizzjonali fit-terminologija**. Dan is-suggeriment jingħata aktar importanza minhabba l-fatt li jeżistu atturi fil-qasam tal-intrapriżi soċjali, li diġà huma ċertifikati u jużaw tali terminu bħala tikketta tal-intrapriżi soċjali bħal fil-każ tas-“Social Enterprise Mark”⁽⁹⁾.

4. Kummenti speċifiċi dwar il-mistoqsijiet li saru mill-Kumitat għall-Impjeg

4.1 L-għan tal-proposta għal proġett pilota dwar tikketta soċjali huwa li l-intrapriżi jithegġu jmorru lil hinn mill-obbligi statutorji tagħhom huma u jimpenjaw ruhhom biex ikunu aktar soċjalment responsabbli. Din l-inizjattiva hija importanti hafna, però ta' min jistaqsi jekk tikketta soċjali Ewropea, f'din il-klima ekonomika, hijiex miżura wisq ikkumplikata meta mqabbla mal-valur miżjud tagħha. L-għanijiet politiċi tal-proposta huma t-tishih tal-holqien tal-impjegji u l-impjeg taż-żgħażaġh u l-għieda kontra l-faqar. Dawn l-oqsma kollha huma ta' importanza ewlenija għall-Ewropa, iżda l-KESE jemmen li r-rabta bejniethom u tikketta soċjali volontarja huma dgħajfa wisq biex ikunu effettivi. Il-KESE huwa pjuttost tal-opinjoni li dawn l-għanijiet ser jinkisbu b'mod aktar effettiv billi tissahaħ u tiġi infurzata ahjar il-legislazzjoni f'dan il-qasam u billi jiġġedded u jissahaħ il-metodu miftuh ta' koordinazzjoni fil-qasam soċjali.

4.2 Il-KESE jqis li huwa importanti wkoll li jiġi nnutat li l-proposti f'dan ir-rigward għandhom ikunu bbażati fuq il-prinċipju li intrapriżi b'saħħithom u kompetittivi jaqdu rwol ċentrali fit-tkabbir ekonomiku u b'hekk johlqu kundizzjonijiet sostenibbli għal standards soċjali ahjar.

4.3 Il-proposta tippredvi wkoll sistema ta' evalwazzjoni gradwali u progressiva abbażi ta' kemm intrapriża tirrispetta sensjela ta' kriterji soċjali bħal pagi decenti, sigurtà soċjali, kura tas-saħħa, ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa, kura tat-tfal, teleworking, eċċ. Fid-dawl tal-kriżi ekonomika li għaddejmin minnha bhalissa u d-diffikultajiet kbar li qed jiffaċċjaw xi pajjiżi, il-KESE jinsab imhasseb li bhalissa hemm ir-riskju li sistema ta' evalwazzjoni progressiva bħal din **tkabbar id-differenzi aktar milli żżid il-koeżjoni bejn intrapriżi ta' daqsijiet differenti u l-pajjiżi tal-UE**. Sistema ta' evalwazzjoni progressiva mhijiex adatta, sakemm ma titfassalx b'tali mod li tkun adatta għal kumpaniji multinazzjonali kbar iżda wkoll, u b'mod partikolari, għall-SMEs u l-mikrointrapriżi.

4.4 Barra minn hekk, tikketta tkun utli biss jekk tkun magħrufa u rikonoxxuta. L-SMEs u l-mikrointrapriżi li għandhom tikketta għalhekk għandhom ikunu s-sugġett ta' kampanji ta' komunikazzjoni li jenfasizzaw l-impenni tagħhom. Dak li

huwa kkunsidrat bħala progress soċjali għandu jiġi diskuss fid-dettall b'referenza għas-sussidjarjetà f'dan il-qasam u anke b'referenza għat-tradizzjonijiet u mudelli differenti tas-sistemi nazzjonali tal-benesseri u tas-sigurtà soċjali. Dan id-djalogu għandu jsir mal-imsieħba soċjali u atturi ohra bħall-assocjazzjonijiet tal-konsumatur, kemm fil-livell tal-UE kif ukoll dak nazzjonali.

4.5 Fil-qafas tal-isforzi tal-UE biex tiffacilita t-tnedija u l-geštjoni ta' intrapriżi ġew introdotti għadd konsiderevoli ta' miżuri ta' semplifikazzjoni u ta' miżuri biex jiġi promoss it-tkabbir bil-għan li ma jiddgħajfux ir-responsabbiltà soċjali korporattiva, id-drittijiet soċjali tal-haddiema, il-potenzjal ta' tkabbir tal-intrapriżi u l-kompetittività tagħhom. Għalkemm għad fadal hafna xi jsir fil-qasam tad-drittijiet, il-KESE jiddubita kemm sistema volontarja ser tkun effettiva biex ittejjeb ir-responsabbiltà soċjali. Barra minn hekk, il-KESE jinnota li, anke jekk tkun bla ħlas, sistema ta' tikkettar tirrikjedi rizorsi li jistgħu jintużaw ahjar minn intrapriżi li diġà jinsabu taħt pressjoni fi żminijiet ta' kriżi.

4.6 Bħala parti mill-isforzi ta' titjib tar-responsabbiltà soċjali jehtieg ukoll li jiġi evalwat f'kemm-il settur l-intrapriżi huma responsabbli għad-drittijiet soċjali, pereżempju fir-rigward ta' kooperazzjoni ma' fornituri li jinsabu f'pajjiżi terzi. B'nuqqas ta' ċarezza fir-rigward ta' din ir-responsabbiltà ma tista' tinkiseb l-ebda fiduċja fit-tikketta. Għandha tingħata attenzjoni wkoll lill-impatt possibbli fuq il-kummerċ u l-importaturi.

4.7 Ta' min jistaqsi wkoll dwar il-leġittimità ta' kwalunkwe tikketta standardizzata. Mill-esperjenza preċedenti jidher li b'mod ġenerali inizjattivi ta' dan it-tip, minn fuq għal isfel u aktar vinklollanti, f'it li xejn għandhom impatt fuq l-assocjazzjonijiet tal-konsumatur jew partijiet interessati ohra, li huwa prerekwiżit biex it-tikketta tkun effettiva. B'rabta ma' dan, il-Fair Trade⁽¹⁰⁾ huwa eżempju tajjeb ta' kif is-settur tal-konsumatur stess jiehu l-inizjattiva biex jintroduċi tikketta u għandu jitqies bħala linja gwida. Anke l-eżempji ta' sistemi ta' tikkettar li ma ħadmux tajjeb għandhom jiġu analizzati faktar dettall⁽¹¹⁾.

4.8 Huwa importanti li jiġi kkunsidrat kif tista' titrawwem fiduċja f'tikketta ġdida. Mill-perspettiva tal-konsumaturi, is-sitwazzjoni attwali diġà tohloq konfużjoni: jeżistu bosta sistemi ta' tikkettar, u hafna minnhom huma diffiċli biex jinfehem u huwa impossibbli li wiehed jibqa' agġornat. Jista' jkun esagerat li tiżdied sistema ġdida ohra u li wiehed jistenna li l-konsumatur jagħmel deċizzjonijiet infurmati. Minflok tikketta soċjali ġdida, ta' min tiġi kkunsidrata l-estensjoni tas-sistemi eżistenti ta' tikkettar li jkopru r-responsabbiltà soċjali (fejn dan għad mhuwiex il-każ). L-istess jgħodd għall-possibbiltà li t-tikketta żżid il-fiduċja tal-investituri. Il-Kummissjoni ser tuża pereżempju inizjattivi fil-qasam tal-investimenti soċjali biex tistabbilixxi linji gwida dwar ir-rappurtar tar-riżultati soċjali ta' dawn l-attivitajiet; il-KESE enfasisza li dan l-approċċ huwa essenzjali fir-rigward tal-investment fl-intrapriżi soċjali⁽¹²⁾ u jehtieg li jiġi adottat ukoll fil-qafas ta' din l-inizjattiva.

⁽¹⁰⁾ <http://www.fairtrade.net>

⁽¹¹⁾ Pereżempju t-tikketta soċjali Belgjana u t-tikketta soċjali u ekoloġika Franċiża.

⁽¹²⁾ ĠU C 229, 31.7.2012, p. 55.

⁽⁹⁾ <http://www.socialenterprisemark.org.uk>

4.9 Ghandha tinghata attenzjoni wkoll lid-diffikultajiet marbuta mal-holqien ta' sistema kumplessa fil-livell Ewropew, b'mod partikolari fir-rigward tal-aspetti soċjali, tekniċi u prattiċi. Diġà jeżistu diversi sistemi ta' ċertifikazzjoni għal tipi differenti ta' tikketti soċjali u l-biċċa kbira tagħhom teġbu l-viżibbiltà u l-importanza tal-kwistjonijiet soċjali fi hdan l-intraprizi⁽¹³⁾. B'rabta mal-proposta tal-Kumitat għall-Impjiegi ghandha tinghata attenzjoni partikolari lill-ISO 26000⁽¹⁴⁾ li jkopri l-maġġoranza tal-kriterji inklużi fil-proposta u li hafna intraprizi diġà ġew iċċertifikati skont dan l-istandard. Hemm għadd ta' standards internazzjonali oħra li diġà huma stabbiliti⁽¹⁵⁾. Għaldaqstant il-proġett pilota għandu jevalwa jekk huwiex utli li tinholoq sistema ġdida ta' tikkettar u jekk ikunx aħjar li jkun hemm sensibilizzazzjoni aktar mifruxa dwar is-sistema attwali, li l-intraprizi jitheggu jużawha u li dawn is-sistemi jissahhu, pereżempju permezz ta' indikaturi ta' titjib.

4.10 Bil-ghan li jiġu evitati d-distorsjonijiet, tikketta soċjali Ewropea m'għandhiex titbiegħed wisq mill-istandardizzazzjonijiet rikonoxxuti internazzjonalment iżda ghandha tinkludi aspett tipikament Ewropew: ir-rispett tad-drittijiet soċjali.

4.11 Hafna mill-kriterji proposti għat-tikketta soċjali huma koperti mid-djalogu soċjali, mill-oqsma ta' negozjar li fi hdanu l-imsieħba soċjali jiehdu d-deċizzjonijiet jew mil-leġislażzjonijiet nazzjonali fis-seħh. Dan ifisser li klassifikazzjoni ta' dawn il-kriterji mhijiex adatta. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li d-djalogu soċjali ppromova wkoll il-prattika tajba u żviluppa linji gwida fil-qasam, peress li r-responsabbiltà soċjali korporattiva tikkontribwixxi u tikkompleta d-djalogu soċjali.

4.12 Il-holqien ta' lista ta' kriterji soċjali li jkunu adatti għat-tipi kollha ta' intraprizi, għas-sitwazzjonijiet u ċ-ċirkostanzi nazzjonali huwa komputu kumpless u ta' sfida. Bhalissa hemm varjetà kbira ta' sistemi u tradizzjonijiet nazzjonali li jikkonċernaw dawn il-benefiċċji soċjali apparti l-leġislażzjonijiet komunitarji, pereżempju s-sistemi ta' kura tat-tfal, ta' leave tal-ġenituri, il-kura tas-sahha, il-paga minima, eċċ. Għalhekk il-proġett

pilota għandu jikkunsidra l-kwistjonijiet relatati mal-prinċipju tas-sussidjarjetà u l-kriterji proposti sabiex tkun tista' tiġi evalwata l-vijabbiltà tat-tikketta.

4.13 Sabiex titrawwem fiduċja fit-tikketta ser ikun hemm bżonn sensibilizzazzjoni fost l-intraprizi, l-investituri u l-konsumaturi kif ukoll sistema effettiva għall-monitoraġġ. Tikketta hija stampa li tagħti informazzjoni mad-daqqa ta' għajn dwar kemm l-intrapriza tkun irrispettat il-kriterji fil-mument meta tkun ressqet l-applikazzjoni. Minghajr korp indipendenti responsabbli għaċ-ċertifikazzjoni, il-monitoraġġ u l-iskedar tat-tikketta, mhuwiex possibbli li tinholoq il-fiduċja mixtieqa jew jinkiseb il-progress soċjali. F'dan ir-rigward għandhom jiġu kkunsidrati r-riskju ta' abbuż u ta' irregolaritajiet u l-proċedura tal-esklużjoni tal-intraprizi. L-iżvilupp ta' proċedura adatta ta' monitoraġġ jirrikjedi riżorsi u burokrazija. Għaldaqstant, jehtieg li jiġu analizzati l-vantaġġi tal-valur miżjud soċjali mistenni meta mqabbla maż-żieda fil-burokrazija u l-kumplessità.

4.14 Il-KESE jistaqsi jekk huwiex raġonevoli li tiġi stabbilita sistema ġdida ta' tikkettar li tkopri s-setturi u l-Istati Membri kollha tal-Ewropa. Jeżistu differenzi konsiderevoli bejn l-intraprizi f'termini tal-kapaċità tagħhom li jiksibu l-miri proposti u ma hemm l-ebda mod kif il-korp ta' valutazzjoni jitfassal b'tali mod li jkun ġust magħhom kollha. Għalhekk, il-KESE jitlob li tiġi stabbilita taqsima tar-responsabbiltà soċjali korporattiva usa' fejn it-tikketta tikkonċerna l-attivitajiet u l-proċessi differenti pjuttost milli l-intraprizi nnifishom.

4.15 Il-KESE jenfasizza li l-grupp immirat tat-tikketta għandu jkun involut fit-tfassil tagħha jekk jiġi implimentat il-proġett pilota f'dan il-qasam. Ikun utli li jsir studju li jikkjarifika xi elementi ewlenin tat-tikketta soċjali bhall-monitoraġġ, il-perjodu ta' validità, l-irtirar tat-tikketta, l-intervalli tal-valutazzjoni, l-indikaturi ta' titjib, eċċ. Il-proġett pilota għandu jkollu l-ghan ukoll li jiddetermina jekk tikketta soċjali Ewropea hix vijabbli u utli għall-ksib tar-riżultati mixtieqa.

Brussell, 16 ta' Jannar 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Staffan NILSSON

⁽¹³⁾ Pereżempju Global Compact, EMAS, Business Social Compliance Initiative, Global Reporting.

⁽¹⁴⁾ <http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm>

⁽¹⁵⁾ Il-Linji Gwida tal-OECD għall-intraprizi multinazzjonali, id-Dikjarazzjoni tripartitika tal-ILO, Global Compact tan-Nazzjonijiet Uniti.